

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับบุคลิกภาพของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้



นางสาว รัชฎี ทิมเสนีย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาสาส์นศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย


พ.ศ. 2526

ISBN 974-562-087-4

010010

i 17091A57

RELATIONSHIPS BETWEEN EDUCATIONAL PHILOSOPHY CONCEPTS AND
PERSONALITY OF TEACHERS IN THE SOUTHERN TEACHERS' COLLEGES



Miss Ratchanee Teekasaenee

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Foundations of Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับบุคลิกภาพของ
 อาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้
 โดย นางสาว รัชณี พิมเสนย์
 ภาควิชา สำนักรัตนศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ตุงคสวัสดิ์
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ประดีดิลก



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สุประทีฐ บุญภาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ อภรณ์ ชาติบุรุษ)

..... กรรมการ
 (ศาสตราจารย์ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ตุงคสวัสดิ์)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ประดีดิลก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับบุคลิกภาพของ
อาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้

ชื่อ นิสิต นางสาว รัชณี ทิมเสถียร

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ตุงคส์สวัสดิ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ประดีดิลก

ภาควิชา สำนักรัตนศึกษา

ปีการศึกษา 2525



บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับบุคลิกภาพของอาจารย์

ในวิทยาลัยครูภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์วิทยาลัยครูภาคใต้จำนวนทั้งสิ้น 246 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แบ่งเป็น 2 ชุด คือ ชุดแรกเป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา 5 สัทธิ คือ สำนักรัตนนิยม นิรันตรนิยม พัฒนาการนิยม ปฏิรูปนิยม และอัตถิภาวนิยม แบบสำรวจนี้ถามแนวความคิดทางปรัชญาการศึกษาทั้ง 5 สัทธิ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ความหมายการศึกษา จุดมุ่งหมายการศึกษารวมองค์ประกอบของการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน ชุดที่สองเป็นแบบสำรวจบุคลิกภาพซึ่งได้แปลและเรียบเรียงมาจากแบบสำรวจบุคลิกภาพ 16 PF ของคาเทล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์จากผลคูณของคะแนนแบบของเพียร์สัน และค่าสหสัมพันธ์คานอนดิคัล

ผลการวิจัย

1. แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครุภาควิทยาได้เน้นไปทางสัทธิพัฒนาการนิยม อย่างไรก็ตาม เมื่อแยกการวิเคราะห์ออกเป็นด้านต่าง ๆ พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการศึกษา และจุดมุ่งหมายการศึกษานำไปทางสัทธิพัฒนาการนิยม ส่วนเรื่ององค์ประกอบของการศึกษานำไปทางนิรันตรนิยม สำหรับเรื่องกระบวนการเรียนการสอนนำไปทางสัทธิอัตถิภาวนิยม

2. ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับบุคลิกภาพ การวิจัยพบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และ .05 สัทธิสารัตถนิยม มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพในองค์ประกอบ B⁻ (ฉลาดน้อย) E⁺ (ชอบแสดงออก) G⁻ (ไม่ค่อยมีพิธีรีตอง) H⁻ (ขี้อาย) I⁻ (ใจแข็ง) M⁺ (ช่างฝัน) N⁻ (ตรงไปตรงมา) O⁻ (ไม่วิตกกังวล) Q₁⁻ (อนุรักษนิยม) Q₂⁺ (ถือการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นหลัก) และ Q₃⁻ (ไม่ค่อยสำรวม) ส่วนสัทธินิรันตรนิยมมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพในองค์ประกอบ A⁻ (ค่อนข้างเก็บตัว) และ Q₃⁻ (ไม่ค่อยสำรวม) สำหรับสัทธิพัฒนาการนิยม มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพในองค์ประกอบ B⁺ (เฉลียวฉลาด) E⁻ (ถ่อมตน) G⁺ (ชอบพิจารณาไตร่ตรองเพื่อความรอบคอบ) M⁻ (ปฏิบัติตามความเป็นจริง) O⁺ (วิตกกังวล) และ Q₃⁺ (สำรวม) นอกจากนี้สัทธิปฏิรูปนิยมมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพในองค์ประกอบ B⁺ (เฉลียวฉลาด) F⁺ (ทำตามสบาย) H⁺ (กล้าสังคม) และ Q₃⁺ (สำรวม) ส่วนสัทธิอัตถิภาวนิยม มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพในองค์ประกอบ A⁺ (ชอบออกสังคม) B⁺ (เฉลียวฉลาด) C⁺ (อารมณ์มั่นคง) I⁺ (ใจอ่อน) และ Q₁⁺ (ชอบทดลอง) สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างชุดของตัวแปรแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับชุดของตัวแปรบุคลิกภาพพบว่า มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01

Thesis Title Relationships between Educational Philosophy
Concepts and Personality of Teachers in the
Southern Teachers' Colleges

Name Miss Ratchanee Teekasaenee

Thesis Advisor Assistant Professor Ratana Tungasavadi

Thesis Co-Advisor Assistant Professor Kitima Preededilok, Ed.D.

Department Foundations of Education

Academic Year 1982



ABSTRACT

Purpose of the study :

The purposes of this study were (1) to study the educational philosophy concepts of instructors in Teachers' Colleges in the Southern region and (2) to find the relationships between the educational philosophy concepts and the personality of those instructors.

Procedures :

The samples used in this study were 246 instructors in Teachers' Colleges in the Southern region chosen by simple random sampling.

Two sets of multiple-choice questionnaires were used for collecting data. One set of the questionnaires was "Educational Philosophy Inventory" constructed by the researcher to survey the

educational philosophy concepts of five doctrines : Essentialism, Perennialism, Progressivism, Reconstructionism and Existentialism, in four topics : the meaning of education, the purpose of education, the elements of education and the learning-teaching process. Another set of the questionnaires was the "Personality Inventory" which was translated from "Cattell's Sixteen Personality Factor Questionnaire"

The data were then analyzed by using percentages, means, standard deviations, Pearson's product moment correlation and canonical correlation.

Results

Major findings :

1. The educational philosophy concepts of instructors in Teachers' Colleges in the Southern region tended towards Progressivism. When the analysis was made concerning the four topics of each doctrine, the results were that their concepts on the meaning of education and the purpose of education tended towards Progressivism and those on the elements of education tended towards Perennialism, where as the concepts on the learning-teaching process tended towards Existentialism.

2. There was the relationship between educational philosophy concepts and personality at the .01 and .05 level. Essentialism was related to personality in the following factors : B^- (Less intelligent), E^+ (Assertive), G^- (Expedient), H^- (Shy), I^- (Tough-minded), M^+ (Imaginative), N^- (Forthright), O^- (Placid), Q_1^- (Conservative), Q_2^+ (Self-sufficient) and Q_3^- (Undisciplined self-conflict). Perennialism was related to personality in factors : A^- (Reserved) and Q_3^- (Undisciplined self-conflict). Progressivism was related to personality

in factors : B^+ (More intelligent), E^- (Humble), G^+ (Conscientious), M^- (Practical), O^+ (Apprehensive) and Q_3^+ (Controlled).

Reconstructionism was related to personality in factors : B^+ (More intelligent), F^+ (Happy-go-lucky), H^+ (Venturesome) and Q_3^+ (Undisciplined self-conflict). Existentialism was related to personality in factors : A^+ (Outgoings), B^+ (More intelligent), C^+ (Emotionally stable), I^+ (Tender-minded) and Q_1^+ (Experimenting). The relationship between educational philosophy concepts and the set of personality factors was at the .01 level.



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ตุงคล์สวัสดิ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ประติติติก ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จอย่างใกล้ชิดดีเยี่ยมมาโดยตลอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว ได้กรุณาให้คำแนะนำในการเขียนทฤษฎีบุคคลิกภาพ และการอภิปรายผล ศาสตราจารย์ แอล เกลลินน์ สมิธ (L. Glenn Smith) แห่ง Iowa State University ศาสตราจารย์ โอ เนลล์ (O' Nell) และ ศาสตราจารย์ จอร์จจี-อาเดส (Georgiades) แห่ง University of Southern California ได้กรุณาล้างงานวิจัย บทความ และแบบสำรวจเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษามาให้ ผู้วิจัยส่งขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สำหรับแบบสำรวจเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา ได้รับความช่วยเหลือจาก ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิชาเวทย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร ศรีแสน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมร โสภณวิเชษฐวงศ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแนวทางในการวิจัย และตรวจแก้ไขเสนอแนะ ส่วนแบบสำรวจบุคคลิกภาพ ได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ประติติติก ซึ่งได้แปลและเรียบเรียงจากแบบสำรวจบุคคลิกภาพ 16 PF ของคาเทล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพ

ส่วนที่เป็นข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิทยาลัยครุภาคใต้ทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสำรวจนี้ โดยเฉพาะ อาจารย์ ศิริชัย อิสสระโชติ อาจารย์ วิวัฒน์ ทศกาญจน์ อาจารย์ อุดม อักษรนิตย อาจารย์ เชรีษา ใจแก้ว อาจารย์ ส้มสว่างท. เจริญฤทธิ์ และ อาจารย์ สิริระภพ สู้ค้นย์กาญจน์ ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการแจกและรวบรวมข้อมูล

ในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ประคอง วรรณสุด และ อาจารย์ จำเนียร สู้หลาย ซึ่งได้กรุณาเขียนโปรแกรมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้
กรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ และผู้วิจัยขอกราบแสดงคารวะแต่ บิดา มารดา ที่ได้ให้
การสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งครูบาอาจารย์ที่เปี่ยมล้นไปด้วยความเมตตา
กรุณาต่อผู้วิจัยอีกด้วย

รัชฎี พิมเสนีย์



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ฐ
รายการภาพประกอบ	ฑ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมุติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	3
คำจำกัดความ	5
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของปรัชญา	8
ความหมายของการศึกษา	11
ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญากับการศึกษา	16
ความหมายของปรัชญาการศึกษา	17
สัทธิปรัชญาการศึกษา	19
บุคลิกภาพ	42
ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการศึกษา กับบุคลิกภาพ	52

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษา	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของครู	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการศึกษากับบุคลิกภาพ ..	61
3. วิธีดำเนินการวิจัย	64
ตัวอย่างประชากร	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	73
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผลการวิจัย	88
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	125
ประวัติผู้เขียน	161

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยครู	64
2. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามวิทยาลัยครู	73
3. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามเพศ	75
4. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามอายุ	76
5. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามวุฒิการศึกษา	76
6. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	77
7. การเลือกปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคใต้	78
8. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการศึกษาแต่ละสัทธิกับบุคลิกภาพในแต่ละองค์ประกอบ	82
9. คำนวณน้ำหนักของตัวแปรของแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาและบุคลิกภาพ	84

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพที่

หน้า

1. แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคใต้ 81



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย